

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1215

Vragen van het lid **Baudet** (FvD) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *nepnieuws* (ingezonden 25 januari 2018).

Mededeling van Minister **Ollongren** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) (ontvangen 19 februari 2018).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de online te raadplegen database «EU vs Disinfo» (euvsdinfo.eu) van de, door de Europese Unie opgerichte European External Action Service East StratCom Task Force, met artikelen die zijn beoordeeld op het verspreiden van nepnieuws? Zo ja, welke artikelen op EU vs Disinfo heeft u bestudeerd?

Vraag 2

Hoeveel van die artikelen zou u zelf als nepnieuws kwalificeren?

Vraag 3

Hoeveel van die artikelen zou u zelf *niét* als nepnieuws kwalificeren?

Vraag 4

Kunt u een overzicht geven van de huidige leden van de East StratCom Task Force? Zo nee, waarom niet?

Vraag 5

Kunt u inzicht geven in de wijze waarop leden van de East StratCom Task Force geselecteerd worden? Zo nee, waarom niet?

Vraag 6

Kunt u inzicht geven in wijze waarop Madeleine de Cock-Buning (tevens voorzitter van het Nederlandse Commissariaat van de Media) haar positie als voorzitter van de East StratCom Task Force heeft verworven? Zo nee, waarom niet?

Vraag 7

Is er bij de eventuele voordrachts-, sollicitatie- en benoemingsprocedure van Madeleine de Cock-Buning bemoeienis geweest van de Nederlandse overheid? Zo ja, in welke vorm?

Vraag 8

Wat is de vergoeding die Madeleine Cock-Buning voor haar werkzaamheden zal ontvangen? Waar wordt dit uit betaald?

Vraag 9

Gezien de politieke gevoeligheid van haar werkzaamheden is het niet irrelevant of Madeleine de Cock-Buning ook een partij-achtergrond of partijlidmaatschap heeft en kunt u daar inzage in geven? Zo nee, waarom niet?

Vraag 10

Voor welke termijn worden de (overige) leden van de East StratCom Task Force aangesteld? Betreft het een fulltime baan of een parttime baan? Moeten zij hun overige werkzaamheden openbaar maken?

Vraag 11

Heeft de East StratCom Task Force een kantoor? Zo ja, kunt u aangeven waar dit precies is gevestigd?

Vraag 12

Kunt u inzicht geven in de wijze waarop de East StratCom Task Force haar financiering ontvangt? Kunt u in uw antwoord betrekken wat het jaarlijks budget is van de Task Force?

Vraag 13

Wat is de Nederlandse bijdrage aan dit jaarlijkse budget?

Vraag 14

Wiens idee was het om deze taskforce op te zetten? Wanneer is dit idee voor het eerst gepresenteerd?

Vraag 15

Wat is de exacte doelstelling van de East StratCom Task Force? Is de Task Force specifiek gericht op nieuwsberichten over Oost-Europa, Rusland en andere derde landen of tevens op nieuwsberichten over EU-lidstaten en de (politieke) situatie daarbinnen?

Vraag 16

Kunt u inzicht verschaffen in de wijze waarop de East StratCom Task Force te werk gaat en hoe de Task Force tot een oordeel komt inzake het aanmerken van een artikel als verspreider van nepnieuws?

Vraag 17

Hoeveel onjuiste beweringen moet een artikel bevatten om aangemerkt te worden als nepnieuws door de East StratCom Task Force?

Vraag 18

Kunt u aangeven op welke punten de vijf Nederlandse artikelen die worden genoemd als dragers van nepnieuws op de site van de East StratCom Task Force precies nepnieuws bevatten?¹

¹ – The whole technical report concerning the MH17 case was based on false facts, rigged by Ukraine to accuse Russia.

The BUK-rocket was launched from the territory controlled by Kyiv (De Gelderlander).

– Right extremists are taking power in Ukraine, they control Odessa, and are going to have control over Ukraine using violence. They are represented in the state institutions and have a lot of influence in the society. There are 36 MP's of Svoboda in the Ukrainian parliament (NPO Radio 1).

– Azov fighters threaten the Dutch people with a terror attack again (GeenStijl).

– Ukraine is a highly corrupted, fascistic country, which is the centre of international drug and human labour traffic (GeenStijl).

– Ukraine is an oligarch state with no independent media. «The resistance army which killed hundreds thousands Polish Jews during the Second World War is still respected.» (The Post Online).

Vraag 19

Deelt u de opvatting dat het artikel in De Gelderlander enkel verslag legt van een uitspraak van raketproducent Almaz-Antey? Zo nee, waarom niet?²

Vraag 20

Deelt u de opvatting dat verslaglegging van een mening of een uitspraak op zichzelf geen uitspraak doet over of iets waar is of niet? Zo nee, waarom niet?

Vraag 21

Bent u van mening dat nieuwspublicaties geen verslag mogen doen van meningen of uitspraken die mogelijk onjuist zijn? Zo nee, waarom niet?

Vraag 22

Kunt u aangeven hoe nieuwspublicaties moeten beoordelen of een mening of uitspraak in de toekomst mogelijk onjuist kan blijken te zijn? Zo nee, waarom niet?

Vraag 23

Bent u van mening dat het artikel van De Gelderlander terecht door de East StratCom Task Force is aangemerkt als nepnieuws? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Vraag 24

Bent u bekend met het feit dat de uitzending van NPO Radio 1 een interview betreft met onderzoeksjournalist Pieter Stockmans?³

Vraag 25

Bent u van mening dat radiozenders geen gasten mogen uitnodigen als de opvattingen van de gast mogelijk onjuist zijn?

Vraag 26

Bent u van mening dat de radiouitzending van NPO Radio 1 terecht door de East StratCom Task Force is aangemerkt als nepnieuws? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Vraag 27

Bent u van mening dat het bericht «Azov fighters threaten the Dutch people with a terror attack again (GeenStijl)» terecht door East StratCom Task Force als «nepnieuws» is aangemerkt? Zo ja, welk aspect van het bericht bevat valse informatie?

² – The whole technical report concerning the MH17 case was based on false facts, rigged by Ukraine to accuse Russia.
The BUK-rocket was launched from the territory controlled by Kyiv (De Gelderlander).
– Right extremists are taking power in Ukraine, they control Odessa, and are going to have control over Ukraine using violence. They are represented in the state institutions and have a lot of influence in the society. There are 36 MP's of Svoboda in the Ukrainian parliament (NPO Radio 1).
– Azov fighters threaten the Dutch people with a terror attack again (GeenStijl).
– Ukraine is a highly corrupted, fascistic country, which is the centre of international drug and human labour traffic (GeenStijl).
– Ukraine is an oligarch state with no independent media. «The resistance army which killed hundreds thousands Polish Jews during the Second World War is still respected.» (The Post Online).

³ – The whole technical report concerning the MH17 case was based on false facts, rigged by Ukraine to accuse Russia.
The BUK-rocket was launched from the territory controlled by Kyiv (De Gelderlander).
– Right extremists are taking power in Ukraine, they control Odessa, and are going to have control over Ukraine using violence. They are represented in the state institutions and have a lot of influence in the society. There are 36 MP's of Svoboda in the Ukrainian parliament (NPO Radio 1).
– Azov fighters threaten the Dutch people with a terror attack again (GeenStijl).
– Ukraine is a highly corrupted, fascistic country, which is the centre of international drug and human labour traffic (GeenStijl).
– Ukraine is an oligarch state with no independent media. «The resistance army which killed hundreds thousands Polish Jews during the Second World War is still respected.» (The Post Online).

Wat is de bewijsvoering daarvoor? Welke onderbouwing is daarin volgens u doorslaggevend?⁴

Vraag 28

Herinnert u zich dat u in de uitzending van het programma Jinek van 18 december 2017 sprak over «Bellingcat» als ontmaskeraar van het betreffende filmpje als «nepnieuws»? Welk onderzoek bedoelde u daarbij precies? Kunt u dit onderzoek aan de Kamer doen toekomen?

Vraag 29

Hoe beoordeelt u de betrouwbaarheid van Bellingcat zelf?

Vraag 30

Houdt u rekening met de mogelijkheid dat Bellingcat (net als alle andere journalisten, onderzoekers of wetenschappers) zich zou kunnen vergissen?

Vraag 31

Houdt u rekening met de mogelijkheid dat Bellingcat (net als alle andere journalisten, onderzoekers of wetenschappers) door andere motieven dan slechts waarheidsvinding gedreven zou kunnen zijn?

Vraag 32

Bent u van mening dat de samenvatting van de East StratCom Task Force («Ukraine is a highly corrupted, fascistic country, which is the centre of international drug and human labour traffic») van het GeenStijl artikel een accurate weergave is van de daadwerkelijke inhoud van het artikel? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?⁵

Vraag 33

Bent u van mening dat deze kwalificaties van het land Oekraïne («Ukraine is a highly corrupted, fascistic country, which is the centre of international drug and human labourtraffic») feitelijk onjuist zijn?

Vraag 34

Bent u bekend met het feit dat Oekraïne in 2016 op plaats 131 (van de 176 bestudeerde landen) stond op de corruptie-index van Transparency International?

⁴ – The whole technical report concerning the MH17 case was based on false facts, rigged by Ukraine to accuse Russia.
The BUK-rocket was launched from the territory controlled by Kyiv (De Gelderlander).
– Right extremists are taking power in Ukraine, they control Odessa, and are going to have control over Ukraine using violence. They are represented in the state institutions and have a lot of influence in the society. There are 36 MP's of Svoboda in the Ukrainian parliament (NPO Radio 1).
– Azov fighters threaten the Dutch people with a terror attack again (GeenStijl).
– Ukraine is a highly corrupted, fascistic country, which is the centre of international drug and human labour traffic (GeenStijl).
– Ukraine is an oligarch state with no independent media. «The resistance army which killed hundreds thousands Polish Jews during the Second World War is still respected.» (The Post Online).

⁵ – The whole technical report concerning the MH17 case was based on false facts, rigged by Ukraine to accuse Russia.
The BUK-rocket was launched from the territory controlled by Kyiv (De Gelderlander).
– Right extremists are taking power in Ukraine, they control Odessa, and are going to have control over Ukraine using violence. They are represented in the state institutions and have a lot of influence in the society. There are 36 MP's of Svoboda in the Ukrainian parliament (NPO Radio 1).
– Azov fighters threaten the Dutch people with a terror attack again (GeenStijl).
– Ukraine is a highly corrupted, fascistic country, which is the centre of international drug and human labour traffic (GeenStijl).
– Ukraine is an oligarch state with no independent media. «The resistance army which killed hundreds thousands Polish Jews during the Second World War is still respected.» (The Post Online).

Vraag 35

Deelt u de opvatting dat dit Oekraïne één van de meest corrupte landen ter wereld maakt? Zo nee, waarom niet? Zo ja, maakt dit de uitspraak dat «Ukraine is a highly corrupted (...) country» feitelijk juist? Zo nee, waarom niet?

Vraag 36

Deelt u de opvatting van de East StratCom Task Force dat het noemen van Oekraïne als één van de meest corrupte landen een vorm van nepnieuws is?

Vraag 37

Deelt u de opvatting dat de samenvatting van East StratCom Task Force («fascistic country») geen recht doet aan de daadwerkelijke inhoud van het GeenStijl-artikel op dit punt? Zo nee, waarom niet?

Vraag 38

Deelt u de opvatting dat de weerlegging van het ThePostOnline (TPO)-artikel («The article seems to be aimed only at worsening the image of Ukraine before the Dutch referendum about the Association Agreement») die wordt gegeven door East StratCom Task Force geen uitspraak doet over de inhoudelijke correctheid van het betreffende artikel, maar enkel een motief of bedoeling claimt?⁶ Zo nee, kunt u aangeven op welke wijze de bewering van de East StratCom Task Force inhoudelijk ingaat op het TPO-artikel dat zij bestempelen als desinformatie? Zo ja, kunt u aangeven waarom deze bewering voldoende is om gekwalificeerd te worden als nepnieuws?

Vraag 39

Bent u van mening dat het artikel van TPO terecht door de East StratCom Task Force is aangemerkt als nepnieuws? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Vraag 40

Kunt u een definitie geven van nepnieuws?

Vraag 41

Wat is in uw ogen het verschil tussen een mening en nepnieuws?

Vraag 42

Wat is in uw ogen het verschil tussen een artikel met een of meerdere onjuiste beweringen en nepnieuws? Indien er geen verschil is, bevatte dan elk nieuwsartikel dat later gerectificeerd moet worden kennelijk nepnieuws? Zo nee, waarom niet?

Vraag 43

Bent u van mening dat de stelling dat de euro ons een extra weeksalaris oplevert, nepnieuws is? Zo nee, waarom niet?

Vraag 44

Bent u van mening dat de stelling dat de interne markt ons een extra maandsalaris oplevert nepnieuws is? Zo nee, waarom niet?

⁶ – The whole technical report concerning the MH17 case was based on false facts, rigged by Ukraine to accuse Russia.

The BUK-rocket was launched from the territory controlled by Kyiv (De Gelderlander).

– Right extremists are taking power in Ukraine, they control Odessa, and are going to have control over Ukraine using violence. They are represented in the state institutions and have a lot of influence in the society. There are 36 MP's of Svoboda in the Ukrainian parliament (NPO Radio 1).

– Azov fighters threaten the Dutch people with a terror attack again (GeenStijl).

– Ukraine is a highly corrupted, fascistic country, which is the centre of international drug and human labour traffic (GeenStijl).

– Ukraine is an oligarch state with no independent media. «The resistance army which killed hundreds thousands Polish Jews during the Second World War is still respected.» (The Post Online).

Vraag 45

Kunt u aangeven hoe de samenwerking tussen het ministerie, NU.nl en Facebook vorm zal krijgen in het kader van de bestrijding van nepnieuws? Kunt u in uw antwoord meenemen op welke termijn de «nepnieuwsbestrijding» tot uiting zal komen in de tijdlijnen van Nederlandse Facebook gebruikers?

Vraag 46

Kunt u aangeven wat de juridische basis is voor een dergelijke samenwerking met NU.nl en Facebook en voor de bestrijding van nepnieuws door het ministerie?

Vraag 47

Kunt u transparantie verschaffen over de exacte rol en werkwijze van NU.nl in het aanmerken van berichten en/of artikelen als nepnieuws?

Vraag 48

Zal NU.nl haar rol belangenloos uitvoeren of zal zij financiering ontvangen? Indien zij financiering zal ontvangen, door wie zal dit vergoed worden?

Vraag 49

Kunt u de specifieke samenwerkingsovereenkomst tussen het ministerie, NU.nl en Facebook de Kamer doen toekomen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke termijn?

Vraag 50

Kunt u aangeven wat de specifieke selectiecriteria zijn voor berichten die zullen worden verborgen in circa 80% van de tijdlijnen van Nederlandse Facebook gebruikers, zoals aangegeven in uw brief aan de Kamer van 18 december 2017?

Vraag 51

Kunt u aangeven of nieuwsbronnen als geheel zullen worden aangemerkt als verspreider van nepnieuws en dat hun artikelen derhalve standaard zullen worden verborgen op tijdlijnen van Facebook gebruikers? Of gaat het op een andere manier? Indien dat laatste het geval is, op welke manier?

Vraag 52

Kunt u aangeven in hoeverre opiniestukken zullen worden aangemerkt als nepnieuws en als gevolg onzichtbaar zullen zijn voor Facebook gebruikers? Zo nee, wanneer kunt u daar wel duidelijkheid over geven?

Vraag 53

Zal het ministerie een register bijhouden van artikelen die zijn aangemerkt als nepnieuws? Zo nee, waarom niet? Zo ja, waar zal dit gebeuren? En door wie? Zal dit te raadplegen zijn? Zo ja, waar en voor wie? Zo nee, waarom niet?

Vraag 54

Kunt u een overzicht geven van de in uw ogen meest prominente betrouwbare Nederlandse nieuwsbronnen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 55

Kunt u een overzicht geven van de in uw ogen meest prominente onbetrouwbare Nederlandse nieuwsbronnen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 56

Kunt u een overzicht geven van nieuwsbronnen die u beschouwt als de grootste verspreiders van nepnieuws binnen Nederland? Zo nee, waarom niet?

Vraag 57

Kunt u aangeven of de nepnieuwsmaatregelen op Facebook zich met name zullen richten op Nederlandse nieuwsbronnen of op buitenlandse nieuwsbronnen?

Vraag 58

Kunt u aangeven of de Facebook gebruiker, wiens bericht aangemerkt wordt als nepnieuws, hiervan een melding zal krijgen? Indien dit niet het geval is, deelt u de opvatting dat hiermee een hoogst ontransparante situatie ontstaat waarbij gebruikers niet weten of hun berichten voor hun volgers daadwerkelijk zichtbaar zijn? Zo nee, waarom niet? Zo ja, beschouwt zij dit als een probleem? Indien zij dit niet als een probleem beschouwt, waarom niet?

Vraag 59

Kunt u aangeven of gebruikers in beroep kunnen gaan tegen het aanmerken van hun bericht als nepnieuws en hoe deze beroepsmogelijkheden vorm zullen krijgen?

Vraag 60

Indien er geen sprake zal zijn van een beroepsmogelijkheid, deelt u de opvatting dat dit een uiterst eenzijdige situatie teweegbrengt die de macht tot censuur bij een hele kleine groep mensen legt? Zo nee, waarom niet?

Vraag 61

Indien er wel sprake is van een beroepsmogelijkheid, kunt u aangeven hoe deze vorm krijgt? Kunt u in uw antwoord betrekken welk orgaan een beroep zal behandelen, wie haar leden zullen zijn, hoe de leden van het beroepsorgaan geselecteerd worden en wat de juridische mogelijkheden zijn om een afgewezen beroep aan te vechten bij de rechter?

Vraag 62

Het komt regelmatig voor dat kranten als NRC Handelsblad, De Volkskrant en Trouw hun eerdere berichtgeving moeten rectificeren. Bent u van mening dat deze kranten zich in hun oorspronkelijke publicaties dan dus schuldig hebben gemaakt aan het verspreiden van nepnieuws? Zo nee, waarom niet?

Vraag 63

Bent u bekend met het bericht van 8 juli 2017 dat werd gepubliceerd op NU.nl, de samenwerkingspartner van het ministerie in de bestrijding van nepnieuws, waarin NU.nl schreef over de aanwezigheid van 200 demonstranten bij een bijeenkomst van Forum voor Democratie in Groningen?⁷

Vraag 64

Bent u bekend met het feit dat NU.nl dit bericht heeft moeten rectificeren, gezien het feit dat er slechts enkele demonstranten aanwezig waren?

Vraag 65

Bent u van mening dat NU.nl zich met het oorspronkelijke bericht schuldig maakte aan het verspreiden van nepnieuws? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Vraag 66

Deelt u de opvatting dat niet alle feiten altijd door iedereen geaccepteerd worden en dat over feitelijkheden discussie kan bestaan?

Vraag 67

Deelt u de opvatting dat een open discussie over feiten deel is van een gezonde, goed functionerende democratie?

Vraag 68

Deelt u de opvatting dat zaken die tegenwoordig als onwaar worden beschouwd in de toekomst waar kunnen blijken en dat talloze zaken die in het verleden als waar werden beschouwd tegenwoordig onwaar zijn gebleken?

Vraag 69

Kunt u aangeven of «De revolutionibus orbium coelestium» (1543) van Nicolaas Copernicus, waarin hij het destijds zeer omstreden heliocentrisch model van het universum formuleerde, zou zijn bestempeld als nepnieuws

⁷ <https://www.nu.nl/groningen/4825536/rustig-protest-forum-democratie-in-groningen.html>

binnen de kaders van het nieuwe samenwerkingsverband tussen het Ministerie, NU.nl en Facebook en of dit werk in uw ogen had moeten worden verborgen op Facebook als dit in zijn tijd bestond? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Vraag 70

Kunt u aangeven of «Über die spezielle und die allgemeine Relativitätstheorie» (1916) van Albert Einstein, waarin hij voor het eerst de – destijds omstreden – algemene relativiteitstheorie voorstelt, zou zijn bestempeld als nepnieuws binnen de kaders van het nieuwe samenwerkingsverband tussen het Ministerie, NU.nl en Facebook en of dit paper in uw ogen had moeten worden verborgen op Facebook als dit in zijn tijd bestond? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Vraag 71

Kunt u aangeven of «Broken Symmetries and the Masses of Gauge Bosons» (1964) van Peter Higgs, waarin hij voor het eerst – het inmiddels bewezen – bestaan van Higgsvelden en Higgsbosonen postuleert, zou zijn bestempeld als nepnieuws binnen de kaders van het nieuwe samenwerkingsverband tussen het Ministerie, NU.nl en Facebook en of dit paper in uw ogen had moeten worden verborgen op Facebook als dit in zijn tijd bestond? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Vraag 72

Kunt u aangeven of «Die Entstehung der Kontinente und Ozeane» (1915) van Alfred Wegener, waarin hij het nu algemeen geaccepteerde bestaan van schuivende aardplaten beschrijft, zou zijn bestempeld als nepnieuws binnen de kaders van het nieuwe samenwerkingsverband tussen het Ministerie, NU.nl en Facebook en of dit paper in haar ogen had moeten worden verborgen op Facebook als dit in zijn tijd bestond? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Vraag 73

Kunt u aangeven of het werk van Ignaz Philipp Semmelweis uit de periode rond 1847 met betrekking tot het voorkomen van kraambedkoorts – waarin hij ervoor pleit de handen te wassen voordat een zwangere vrouw geholpen wordt bij een bevalling – zou zijn bestempeld als nepnieuws binnen de kaders van het nieuwe samenwerkingsverband tussen het Ministerie, NU.nl en Facebook en of dit werk in haar ogen had moeten worden verborgen op Facebook als dit in die tijd bestond? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Vraag 74

Kunt u aangeven in hoeverre sceptische artikelen aangaande klimaatverandering zullen worden verborgen op de tijdlijnen van Facebook gebruikers in het kader van nepnieuwsbestrijding?

Vraag 75

Bent u van mening dat de bestrijding van nepnieuws uitsluitend op het internet zou moeten plaatsvinden of idealiter ook daarbuiten? Zo ja, zouden op termijn dan ook boeken moeten worden verboden, omdat ze in de ogen van de beoordelende instanties «nepnieuws» bevatten? Zo nee, waarom niet?

Mededeling

Hierbij deel ik u mede dat de aan mij gestelde vragen van het lid Baudet (FvD) over nepnieuws (ingezonden op 25 januari 2018, met kenmerk 2018Z01122), vanwege de benodigde interdepartementale afstemming niet binnen de termijn van drie weken kunnen worden beantwoord. Uw Kamer ontvangt de antwoorden zo spoedig mogelijk.